

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

від 31 серпня 2023р.

Львів

№ 63/51-р/к

Справа № 63/5-02-19-2023

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Державне комунальне підприємство «Луцьктепло» (ідентифікаційний код юридичної особи «Інформація, доступ до якої обмежено», юридична адреса: «Інформація, доступ до якої обмежено») у період з 01.01.2020 року по 31.08.2023 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з постачання теплової енергії в територіальних (географічних) межах м. Луцьк Волинської області, де розташовані теплопостачальні мережі, що знаходяться у його власності та/або користуванні (оренді, обслуговуванні) із часткою 100%, оскільки Підприємство не має жодного конкурента.

Державне комунальне підприємство «Луцьктепло» у період з 01.01.2020 по 01.03.2022 встановило для споживачів з постачання теплової енергії плату за комісійне прийняття в експлуатацію комерційного (загальнобудинкового) та/або розподільного (квартирного) вузла обліку теплової енергії, що не передбачено чинним законодавством у сфері постачання теплової енергії.

За умов існування значної конкуренції на ринку така поведінка державного комунального підприємства «Луцьктепло» була б неможливою, оскільки, маючи зацікавленість щодо продажу свого товару — послуги з постачання теплової енергії, Підприємство вживало б заходи щодо дотримання положень законодавства у сфері надання послуг з розподілу електричної енергії, а також дотримання прав та інтересів споживачів.

За результатами розгляду справи № 63/5-02-19-2023 такі дії державного комунального підприємства «Луцьктепло» визнано зловживанням монопольним становищем на ринку послуг з постачання теплової енергії, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (частина перша статті 13, пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

На державне комунальне підприємство «Луцьктепло» накладено штраф у розмірі 60 000,00 (шістдесят тисяч) гривень.

Адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення, розглянувши матеріали справи № 63/5-02-19-2023 про порушення державним комунальним підприємством «Луцьктепло» законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та подання П'ятого відділу досліджень і розслідувань Західного

міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 10.08.2023р. № 63-03/110п,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) від 22.02.2023 № 63/19-рп/к розпочато розгляд справи № 63/5-02-19-2023 у зв'язку із наявністю в діях державного комунального підприємства «Луцьктепло» (ідентифікаційний код юридичної особи «Інформація, доступ до якої обмежено», юридична адреса: «Інформація, доступ до якої обмежено»), які полягають у встановленні плати за комісійне прийняття в експлуатацію комерційного та/або розподільного обліку теплової енергії, що не передбачено чинним законодавством у сфері постачання теплової енергії, ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з постачання теплової енергії, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (2) Листом від 22.02.2023 № 63-02/429 повідомлено державне комунальне підприємство «Луцьктепло» про початок розгляду справи № 63/5-02-19-2023 за виявленими ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції та направлено копію розпорядження від 22.02.2023 № 63/19-рп/к.
- (3) На вимоги Відділення про надання інформації, державне комунальне підприємство «Луцьктепло» надало наступні відповіді, а саме:
 - листом від 03.08.2022 № 2506/09 (вх. від 08.08.2022 № 63-01/859) відповідь на вимогу від 13.07.2022 № 63-02/1221;
 - листом від 21.12.2022 № 4326/14 (вх. від 26.12.2022 № 63-01/1601) відповідь на вимогу від 02.12.2022 № 63-02/2543;
 - листом від 30.01.2023 № 546/06 (вх. від 30.01.2023 № 63-01/181) відповідь на вимогу від 16.01.2023 № 63-02/64;
 - листом від 10.04.2023 № 1743/14 (вх. від 11.04.2023 № 63-01/704) відповідь на вимогу від 22.03.2023 № 63-02/647;
 - листом від 12.07.2023 № 3371/14 (вх. від 18.07.2023 № 63-01/1377) відповідь на вимогу від 29.06.2023 № 63-02/1432.
- (4) Відділення листом від 11.08.2023 № 03-02/1731 надіслало ДКП «Луцьктепло» копію подання від 10.08.2023 року № 63-03/110п з попередніми висновками у справі № 63/5-02-19-2023.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (5) Відповідачем є Державне комунальне підприємство «Луцьктепло» (далі – ДКП «Луцьктепло», Підприємство), (ідентифікаційний код юридичної особи «Інформація, доступ до якої обмежено», юридична адреса: «Інформація, доступ до якої обмежено»).
- (6) Як вбачається із відомостей, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності

ДКП «Луцьктепло» за класифікацією видів економічної діяльності є: *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.

- (7) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ДКП «Луцьктепло» є суб'єктом господарювання.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (8) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (із змінами) (надалі – Методика), з урахуванням особливостей, визначених пунктом 2.2 цієї Методики, здійснено дослідження становища ДКП «Луцьктепло» на ринку постачання теплової енергії.
- (9) Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

3.1. Об'єкти аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (10) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. Суб'єкт господарювання

- (11) У відповідності до пункту 3.3 Методики, визначення складу суб'єкта господарювання, що випускає, постачає, продає, придбаває (споживає, використовує) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги), здійснюється шляхом установлення переліку суб'єктів господарювання (юридичних та фізичних осіб), які здійснюють діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншу господарську діяльність, у тому числі контроль над іншою юридичною чи фізичною особою, і які пов'язані відносинами, що забезпечують контроль господарської діяльності одного суб'єкта господарювання іншим (іншими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.
- (12) Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є ДКП «Луцьктепло» — суб'єкт господарювання, який надає послуги з постачання теплової енергії в межах мереж, що є у власності, користуванні (оренді, обслуговуванні) Підприємства.

3.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (13) Товаром, який становить об'єкт аналізу щодо визначення монопольного становища у справі є послуги з постачання теплової енергії.
- (14) Відповідно до статті 1 Закону України «Про теплопостачання» (далі — Закон про теплопостачання), тепла енергія - товарна продукція, що виробляється на об'єктах

сфери теплопостачання для опалення, підігріву питної води, інших господарських і технологічних потреб споживачів, призначена для купівлі-продажу.

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

- (15) Відповідно до пункту 4.1 Методики перелік товарів щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і мають для продавців (постачальників, виробників) покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (16) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

а) споживчі характеристики

- (17) Відповідно до пункту 4.2.1 Методики, споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.
- (18) Статтею 1 Закону про теплопостачання визначено:
 - ринок теплової енергії - сфера обороту теплової енергії як товару, на який є попит і пропозиція;
 - постачання теплової енергії (теплопостачання) - господарська діяльність, пов'язана з наданням теплової енергії (теплоносія) споживачам за допомогою технічних засобів транспортування та розподілом теплової енергії на підставі договору;
 - споживач теплової енергії - фізична або юридична особа, яка використовує теплову енергію на підставі договору.
- (19) Відповідно до пункту 3 частини другої статті 6 Закону України “Про житлово-комунальні послуги” від 09.11.2017 № 2189-VIII (далі — Закон № 2189), виконавцями комунальних послуг, зокрема, послуг з постачання теплової енергії є теплопостачальна організація.
- (20) Відносини, що виникають у процесі між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з постачання теплової енергії та індивідуальним і колективним споживачем, який отримує або має намір отримати послуги з постачання теплової енергії регулюються Правилами надання послуги з постачання теплової енергії, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 830, зі змінами, - (далі – Правила постачання теплової енергії).
- (21) Відповідно до пункту 4 Правил постачання теплової енергії, послуги надаються споживачу для потреб опалення або на індивідуальний тепловий пункт споживача для потреб опалення та приготування гарячої води.
- (22) Згідно з пунктом 9 Правил постачання теплової енергії, постачання теплової енергії для потреб опалення та на індивідуальні теплові пункти для потреб опалення та приготування гарячої води здійснюється в опалювальний період безперервно, крім часу перерв, визначених частиною першою статті 16 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

- (23) Послуги з постачання теплової енергії за споживчими характеристиками мають своє функціональне призначення та визначені фізичні, технічні та експлуатаційні характеристики, зокрема, відповідно до пункту 6 Правил постачання теплової енергії, виконавець забезпечує постачання теплової енергії у відповідній кількості та якості, що забезпечує надання послуги встановленим нормативам:
- за індивідуальним договором з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем - до межі внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку (будівлі) та інженерно-технічних систем приміщення споживача;
 - за договором з колективним споживачем, колективним договором, індивідуальним договором, договором з власником (користувачем) будівлі - до межі зовнішніх інженерних мереж постачання послуги виконавця та внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку (будівлі).

б) умови споживання

- (24) Умови споживання послуг з постачання теплової енергії визначені Законом № 2189, Законом про теплопостачання, Правилами постачання теплової енергії.
- (25) Відповідно до частини другої статті 10 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» (далі — Закон про комерційний облік теплової енергії), обсяг спожитої у будівлі теплової енергії включає обсяги теплової енергії на опалення житлових та нежитлових приміщень, які є самостійними об'єктами нерухомого майна, опалення місць загального користування, гаряче водопостачання (у разі обліку теплової енергії у гарячій воді), забезпечення функціонування внутрішньобудинкових систем опалення та гарячого водопостачання (за наявності циркуляції) та розподіляється між споживачами в такому порядку:
- 1) загальний обсяг теплової енергії, що надходить до індивідуального теплового пункту, зменшується на обсяг теплової енергії, витраченої на приготування гарячої води, визначений на підставі показань відповідних вузлів обліку, а в разі їх відсутності — за методикою розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства;
 - 2) обсяг теплової енергії, витраченої на опалення місць загального користування та допоміжних приміщень будівлі, визначається та розподіляється між споживачами пропорційно до площі (об'єму) квартири (іншого приміщення) за методикою розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства;
 - 3) загальний обсяг теплової енергії (крім обсягу теплової енергії, витраченого на приготування гарячої води, забезпечення функціонування внутрішньобудинкових систем опалення та гарячого водопостачання (за наявності циркуляції), опалення місць загального користування та допоміжних приміщень будівлі, а також приміщень, де встановлені вузли розподільного обліку теплової енергії/прилади - розподільовачі теплової енергії) розподіляється між споживачами, приміщення/опалювальні прилади яких не оснащені вузлами розподільного обліку теплової енергії/приладами - розподільовачами теплової енергії, пропорційно до опалюваної площі (об'єму) таких споживачів.
- (26) Згідно з пунктом 24 Правил постачання теплової енергії, розподіл між споживачами обсягу спожитої у будівлі послуг здійснюється з урахуванням показань вузлів розподільного обліку/приладів – розподільовачів теплової енергії, а у разі їх відсутності

– пропорційно опалювальній площі (об'єму) приміщення споживача відповідно до Методики розподілу.

- (27) Відповідно до пункту 8 частини першої статті 1 Закону про комерційний облік теплової енергії, кінцевий споживач комунальної послуги - особа, яка здійснює кінцеве споживання комунальної послуги для власних потреб та є стороною договору про надання відповідної комунальної послуги як споживач (або є співвласником багатоквартирного будинку, об'єднання співвласників або управитель якого уклали відповідний договір про надання комунальної послуги в інтересах співвласників) згідно із Законом № 2189.
- (28) Відповідно до пункту 8 типового колективного договору про надання послуги з постачання теплової енергії, затвердженого у додатку до Правил постачання теплової енергії, контроль якісних та кількісних характеристик послуги здійснюється за показаннями вузла (вузлів) комерційного обліку теплової енергії та іншими засобами вимірювальної техніки.

в) умови реалізації

- (29) Відповідно до абзацу першого пункту 13 Правил постачання теплової енергії, послуги надається споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуги відповідно до статей 13 і 14 Закону № 2189.
- (30) Типові договори (індивідуальні, колективні) про надання послуг з постачання теплової енергії затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 830 (із змінами).
- (31) Відповідно до абзацу другого пункту 13 Правил постачання теплової енергії, з пропозицією про укладення договору про надання комунальних послуг або про внесення змін до нього (крім індивідуальних договорів, укладених відповідно до частини п'ятої статті 13 Закону № 2189) може звернутися будь-яка сторона, надавши письмово другій стороні проект відповідного договору (змін до нього), складений згідно з типовим договором.
- (32) Згідно з абзацом третім пункту 13 Правил постачання теплової енергії, індивідуальний договір вважається укладеним із споживачем, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали відповідний договір з виконавцем.
- (33) У відповідності до абзацу четвертого пункту 13 Правил постачання теплової енергії, індивідуальний договір з власником індивідуальних (садибних) житлових будинків вважається укладеним, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця такий власник не вчинив дій щодо відключення (відмови) від комунальної послуги (фактичне виконання робіт із відключення будинку).
- (34) Відповідно до абзацу п'ятого пункту 13 Правил постачання теплової енергії, фактом приєднання споживача до умов індивідуального договору (акцептування договору) є вчинення споживачем будь-яких дій, які свідчать про його бажання укласти договір,

зокрема надання виконавцю підписаної заяви-приєднання, сплата рахунка за надані послуги, факт отримання послуги.

- (35) Згідно з абзацом сьомим пункту 13 Правил постачання теплової енергії, споживачі у багатоквартирному будинку, які отримують послугу за іншою моделлю договірних відносин, у разі прийняття рішення про припинення такого договору можуть приєднатися до індивідуального договору про надання послуги з постачання теплової енергії, вчинивши дії, що засвідчують їх бажання укласти такий договір, відповідно до абзацу шостого пункту 13 Правил постачання теплової енергії.
- (36) Відповідно до абзацу восьмого пункту 13 Правил постачання теплової енергії, у разі укладення колективного договору виконавець надає уповноваженим співвласниками особі необхідну кількість договорів, що забезпечує отримання договору кожним із співвласників багатоквартирного будинку.
- (37) Згідно з абзацом дев'ятим пункту 13 Правил постачання теплової енергії, колективний договір і договір з колективним споживачем можуть бути укладені з виконавцем за умови обладнання багатоквартирного будинку вузлом (вузлами) обліку, який (які) забезпечує (забезпечують) загальний облік споживання послуги у будинку.

г) ціна

- (38) Тарифи на послуги з постачання теплової енергії для ДКП «Луцьктепло» встановлюються органом місцевого самоврядування - виконавчим комітетом Луцької міської ради.
- (39) Тарифи на послуги з постачання теплової енергії у період з 01.01.2020 року по 31.08.2023 року встановлені рішеннями виконавчого комітету Луцької міської ради, а саме:
 - від 16.10.2019 № 635-1 «Про продовження терміну дії тарифів, встановлених рішеннями виконавчого комітету міської ради від 17.04.2019 № 251-1 та від 17.07.2019 № 419-1»;
 - від 24.09.2020 № 517-1 «Про встановлення тарифів на теплову енергію та послуги, що надаються ДКП «Луцьктепло»;
 - від 01.02.2021 № 52-1 «Про встановлення скоригованих тарифів на теплову енергію та послуги, що надаються ДКП «Луцьктепло»;
 - від 30.09.2021 № 775-1 «Про встановлення тарифів на теплову енергію та послуги, що надаються ДКП «Луцьктепло»;
 - від 12.10.2022 № 507-1 «Про встановлення тарифів на теплову енергію та послуги, що надаються ДКП «Луцьктепло»;
 - від 18.05.2023 № 291-1 «Про встановлення скоригованих тарифів на теплову енергію та послуги, що надаються ДКП «Луцьктепло».
- (40) Послуги з постачання теплової енергії надається на платній основі та в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є товаром.

д) перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (41) ДКП «Луцьктепло» у період з 01.01.2020 року по 31.08.2023 року є єдиним постачальником теплової енергії у територіальних межах міста Луцьк Волинської області в межах мереж, які знаходяться у власності, користуванні (оренді, обслуговуванні).

- (42) Споживачами послуг з постачання теплової енергії м. Луцьк Волинської області є юридичні та фізичні особи, які отримують, або мають намір отримувати вказані послуги від ДКП «Луцьктепло» внаслідок того, що системи теплозабезпечення їх приміщень (житлових та нежитлових) приєднані (підключені) саме до теплових мереж, які знаходяться у власності, користуванні (оренді, обслуговуванні) ДКП «Луцьктепло».

3.3. Визначення товарних меж ринку

- (43) Відповідно до пунктів 5.1 - 5.3 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (44) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється з переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:
- (а) подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
 - (б) подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
 - (в) наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - (г) відсутність суттєвої різниці в цінах;
 - (д) взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (45) Пунктом 2 частини першої статті 5 Закону № 2189 визначено, що послуги з постачання теплової енергії є комунальними послугами.
- (46) Згідно із статтею 1 Закону про теплопостачання, постачання теплової енергії (теплопостачання) — господарська діяльність, пов'язана з наданням теплової енергії (теплоносія) споживачам за допомогою технічних засобів транспортування та розподілом теплової енергії на підставі договору.
- (47) ДКП «Луцьктепло» листом від 21.12.2022 № 4326/14 надало інформацію щодо укладених договорів із споживачами, а саме: Підприємство уклало 54811 індивідуальних договорів про надання послуг з постачання теплової енергії з населенням (в тому числі ОСББ, ЖБК, ЛКП) та 1333 укладено індивідуальних договорів про надання послуг з постачання теплової енергії з іншими споживачами.
- (48) Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг від 13.06.2017 № 761 «Про переоформлення ліцензій на виробництво теплової енергії (крім діяльності з виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії), транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами та постачання теплової енергії, виданих ДКП «Луцьктепло» (із змінами від 22.03.2023 № 489), ліцензії АВ № 597511 на право провадження господарської діяльності з виробництва теплової енергії (крім діяльності з виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії), АВ №

597512 на право провадження господарської діяльності з транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, АВ № 597513 на право провадження господарської діяльності з постачання теплової енергії, видані державному комунальному підприємству «Луцьктепло» (ідентифікаційний код юридичної особи «Інформація, доступ до якої обмежено») переоформлено на безстрокові.

- (49) Отже, за таких обставин, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару є послуги з постачання теплової енергії що не мають товарів – замінників.

3.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (50) Відповідно до пункту 6.1 Методики, територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (51) Відповідно до пункту 1.3. Методики, територіальними межами ринку є територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої споживач може задовольнити свій попит на певний товар, і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.
- (52) Внаслідок технологічних особливостей процесу надання вказаних вище послуг, споживачі не можуть за звичайних умов легко перейти до споживання аналогічних послуг іншого суб'єкта господарювання, що, можливо, здійснює діяльність на території відповідного населеного пункту, оскільки кожен із таких суб'єктів здійснює діяльність у межах саме тих мереж, які йому належать на праві власності та користування. Прокладення ж інших теплових мереж – поряд з існуючими, є економічно недоцільним, оскільки потребує витрачання значних матеріально-фінансових ресурсів.
- (53) Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з постачання теплової енергії, затверджені постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 22.03.2017 № 308 (далі — Ліцензійні умови).
- (54) Відповідно до пункту 1.3 Ліцензійних умов, місце провадження господарської діяльності - територія розташування споживачів теплової енергії та приладів обліку теплової енергії.
- (55) З урахуванням зазначеного, характерною особливістю надання послуг з постачання теплової енергії є неможливість переміщення попиту географічно. Оскільки необхідною умовою отримання даних послуг є наявність діючих теплопостачальних систем.
- (56) При визначенні територіальних (географічних) меж ринку постачання теплової енергії враховано територію розташування теплопостачальних мереж, за межами якої придбання товару для споживачів є неможливим.
- (57) Отримання послуги з постачання теплової енергії можливе лише у суб'єкта господарювання, який здійснює діяльність у межах саме тих мереж, які йому належать на праві власності та/або користуванні.

- (58) Отже, враховуючи зазначене, територіальними межами ринку надання послуг з постачання теплової енергії є територіальні (географічні) межі м. Луцьк Волинської області в межах мереж, що є у власності, користуванні (оренді, обслуговуванні) Підприємства.

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (59) Відповідно до пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило – рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (60) Ринок, на якому протягом певного часу діє один і той самий склад продавців та покупців, може розглядатись, як ринок товару із сталою структурою.
- (61) Відповідно до наявної у Відділенні інформації, існуюча структура ринку послуг з постачання теплової енергії за період з 01.01.2020 по 31.08.2023 року була сталою, що підтверджується, зокрема, кількістю - 56144 укладених індивідуальних договорів про надання послуг з постачання теплової енергії.
- (62) З урахуванням наведеного, часовими межами ринку послуг з постачання теплової енергії визначено період з 01.01.2020 по 31.08.2023 року, протягом якого залишалась незмінна структура ринку постачання теплової енергії, співвідношення та пропозиції на ньому.

3.6. Визначення потенційних конкурентів

- (63) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (64) Відповідно до абзацу другого частини першої статті 1 Закону України «Про природні монополії», природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (65) Згідно з абзацом п'ятим частини першої статті 1 Закону України «Про природні монополії», суміжний ринок – товарний ринок, що не перебуває у стані природної монополії, для суб'єктів, якого реалізація вироблених товарів, або використання товарів інших суб'єктів господарювання неможливе без безпосереднього використання товарів, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.
- (66) Частиною першою статті 5 Закону України “Про природні монополії” обумовлено, що транспортування теплової енергії віднесено до сфери діяльності суб'єктів природних монополій і підпадає під державне регулювання. Ринок в даній сфері діяльності

знаходиться в стані природної монополії, характерні ознаки якого визначені у абзаці першому частини першої статті 1 зазначеного Закону.

- (67) Підприємство здійснює свою діяльність на суміжних ринках, відповідно до статті 6 Закону України «Про природні монополії», так як, до суміжних ринків, що регулюються цим Законом, належить: виробництво теплової енергії (крім випадків, коли вона використовується виключно для внутрішньовиробничих потреб) в обсягах, що перевищують рівень, який встановлюється умовами та правилами здійснення підприємницької діяльності з виробництва теплової енергії (ліцензійними умовами); постачання теплової енергії.
- (68) Отже, внаслідок технологічних особливостей постачання теплової енергії, а також з огляду на обмеження, що пов'язані з територією розміщення (розташування) теплових мереж, конкуренція на ринку послуг із постачання теплової енергії - відсутня, тому потенційні конкуренти у Підприємства відсутні.

3.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (69) Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (70) Бар'єрами вступу на досліджуваний ринок є адміністративні, економічні та організаційні обмеження, пов'язані із необхідністю отримання дозвільних документів побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.
- (71) Бар'єрами для вступу на даний ринок потенційних конкурентів є, зокрема: економічні обмеження, пов'язані з необхідністю залучення значних фінансових ресурсів для придбання відповідного обладнання для організації надання послуг з постачання теплової енергії; адміністративні обмеження, пов'язані з необхідністю отримання ліцензії на постачання теплової енергії.
- (72) Частиною другою статті 7 Закону України “Про природні монополії” передбачено, що в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках (ліцензійних умовах) визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.
- (73) Основними бар'єрами вступу на ринок послуг з постачання теплової енергії є обмеження, пов'язані з необхідністю наявності у власності об'єктів теплових мереж та необхідності отримання ліцензії на провадження діяльності з постачання теплової енергії.
- (74) З урахуванням викладеного, ДКП «Луцьктепло» в територіальних межах мереж, які йому належать на праві власності, користуванні (оренді, обслуговуванні) не має конкурентів на ринку постачання теплової енергії, а відтак споживачі даних послуг не мають можливості отримувати такі послуги від інших суб'єктів господарювання.

3.8. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (75) ДКП «Луцьктепло» надає послуги з постачання теплової енергії споживачам м. Луцьк Волинської області на підставі ліцензії АД № 597513, виданої та переоформленої на безстрокову Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг.
- (76) Відтак, у споживачів послуг з постачання теплової енергії у м. Луцьк Волинської області, де розташовані мережі Підприємства, які знаходяться у його власності та/або користуванні (оренді, обслуговуванні), альтернатива в отриманні цих послуг від іншого суб'єкта господарювання відсутня.
- (77) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- (а) на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;
 - (б) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (78) Таким чином, підсумовуючи усе викладене, відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та до пункту 2.1.11 Методики, за результатами проведеного дослідження за період діяльності з 01.01.2020 року по 31.08.2023 року встановлено, що державне комунальне підприємство «Луцьктепло» на ринку послуг з постачання теплової енергії в територіальних (географічних) межах м. Луцьк Волинської області, де розташовані теплопостачальні мережі, що знаходяться у його власності та/або користуванні (оренді, обслуговуванні), займало монопольне (домінуюче) становище із часткою 100%, оскільки Підприємство не має жодного конкурента.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (79) Правові засади діяльності суб'єктів господарювання у сфері постачання теплової енергії та захисту прав споживачів визначаються Законом про теплопостачання, Законом № 2189, Правилами постачання теплової енергії, Законом про комерційний облік теплової енергії, Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з постачання теплової енергії та іншими нормативно-правовими актами.
- (80) Засади забезпечення комерційного, у тому числі розподільного, обліку послуг з постачання теплової енергії, забезпечення відповідною обліковою інформацією споживачів таких послуг визначено у Законі про комерційний облік теплової енергії.
- (81) Відповідно до частини першої статті 3 Закону про комерційний облік теплової енергії оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку здійснюється відповідно до проектної документації з дотриманням будівельних норм і правил у порядку встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства. Таке оснащення та відповідна проектна документація не потребують видачі технічних умов та інших вимог до встановлення вузла комерційного обліку, погодження з державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, операторами зовнішніх інженерних мереж, виконавцями комунальних послуг.

- (82) Згідно із частиною четвертою статті 3 Закону про комерційний облік теплової енергії, вузли комерційного обліку, встановлені за рахунок власника (співвласників) будівлі, належать на праві власності власнику будівлі або є спільною сумісною власністю співвласників багатоквартирного будинку. Вузли комерційного обліку приймаються виконавцем відповідної комунальної послуги та оператором зовнішніх інженерних мереж на абонентський облік протягом 14 календарних днів з дня встановлення або дня отримання виконавцем та оператором звернення власника (співвласників).
- (83) Частиною десятою статті 3 Закону про комерційний облік теплової енергії встановлено, що вузли комерційного обліку приймаються оператором зовнішніх інженерних мереж на обслуговування протягом 14 календарних днів з дня встановлення або дня отримання оператором звернення від власника (співвласників).
- (84) Порядок прийняття приладу обліку на абонентський облік, затверджений наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 12.10.2018 року № 270 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 16 листопада 2018 року за № 1304/32756 (далі – Порядок прийняття приладу обліку на абонентський облік).
- (85) Порядок прийняття приладу обліку на абонентський облік № 270 встановлює процедуру прийняття на абонентський облік вузлів комерційного обліку та вузлів розподільного обліку теплової енергії.
- (86) Відповідно до пункту 7 Порядку прийняття приладу обліку на абонентський облік № 270 представник оператора зовнішніх інженерних мереж виконує опломбування вузла комерційного обліку (його засобу вимірювальної техніки, запірної арматури) та складає акт про прийняття вузла комерційного обліку на абонентський облік відповідно до додатка 1 до цього Порядку.

5. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ

- (87) На вимогу Відділення від 13.07.2022 року № 63-02/1221, ДКП «Луцьктепло» листом від 03.08.2022 № 2506/09 (вх. від 08.08.2022 № 63-01/859) повідомило таке: *«02.08.2017 набрав чинності Закон України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» від 22.06.2017 № 2119 – VIII (далі Закон). Відповідно до п.1 ст. 3 і п. 1 ст. 4 Закону, оснащення будівель вузлами комерційного обліку, окремих приміщень у будівлях вузлами розподільного обліку здійснюється відповідно до проектної документації з дотриманням будівельних норм і правил.*
Згідно з Порядком прийняття приладу обліку на абонентський облік, затвердженим Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12.10.2018 № 270, ДКП «Луцьктепло» приймає на абонентський облік нові засоби обліку теплової енергії та/або гарячої води, про що складається відповідний акт».
- (88) В додатках до листа від 03.08.2022 № 2506/09, ДКП «Луцьктепло» надало пакет документів щодо прийняття на абонентський облік комерційних, квартирних вузлів обліку та вузлів обліку в нежитлових приміщеннях в розрізі років 2020 року, 2021 року та 2022 року, а саме:
- 1) Копію Акту про технічне прийняття вузла комерційного обліку на абонентський облік за адресою: *«Інформація, доступ до якої обмежено».*

Копію платіжного доручення від 31.08.2020 року № 38 про оплату за комісійне прийняття в експлуатацію засобу обліку теплової енергії за адресою «Інформація, доступ до якої обмежено».

2) Копію Акту про прийняття вузла розподільного обліку/приладу розподільовача теплової енергії на абонентський облік за адресою: *«Інформація, доступ до якої обмежено».*

Копію квитанції від 28.10.2020 року № 52361411 про оплату за комісійне прийняття в експлуатацію засобу обліку теплової енергії за адресою: *«Інформація, доступ до якої обмежено»* у розмірі 495,20 гривень.

3) Копію Акту про технічне прийняття вузла розподільного обліку/приладу – розподільовача теплової енергії на абонентський облік за адресою: *«Інформація, доступ до якої обмежено».*

Копію квитанції від 28.09.2020 року № 56 про оплату за комісійне прийняття в експлуатацію засобу обліку теплової енергії за адресою: *«Інформація, доступ до якої обмежено»* у розмірі 495,20 гривень.

4) Копію Акту про технічне прийняття вузла розподільного обліку/приладу – розподільовача теплової енергії на абонентський облік за адресою: *«Інформація, доступ до якої обмежено».*

Копію квитанції від 06.10.2020 № 1859746141 про оплату за комісійне прийняття в експлуатацію засобу обліку теплової енергії за адресою: *«Інформація, доступ до якої обмежено»* у розмірі 495,18 гривень.

5) Копія Акту про технічне прийняття вузла розподільного обліку/приладу – розподільовача теплової енергії на абонентський облік за адресою: *«Інформація, доступ до якої обмежено».*

Копію квитанції від 29.09.2021р. № 2283895427 про оплату за комісійне прийняття в експлуатацію засобу обліку теплової енергії за адресою: *«Інформація, доступ до якої обмежено»* у розмірі 495,18 гривень.

6) Копія Акту про технічне прийняття вузла розподільного обліку/приладу – розподільовача теплової енергії на абонентський облік за адресою: *«Інформація, доступ до якої обмежено».*

Копію квитанції від 28.07.2021р. № 38000954-1 про оплату за комісійне прийняття в експлуатацію засобу обліку теплової енергії за адресою: *«Інформація, доступ до якої обмежено»* у розмірі 495,20 гривень.

7) Копія Акту про прийняття вузла комерційного обліку на абонентський облік за адресою: *«Інформація, доступ до якої обмежено».*

Копію квитанції від *«Інформація, доступ до якої обмежено»* про оплату ДКП «Луцьктепло» за послуги (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*) платник *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, загальна сума 974,20 гривень.

(89) Наведене свідчить, що при прийнятті вузлів обліку теплової енергії на абонентський облік ДКП «Луцьктепло» отримувало плату від споживачів у розмірі 947,16 грн та 495,20 грн.

(90) ДКП «Луцьктепло» надало до Відділення копії наказів, якими у період з 01.01.2020 по 01.03.2022 встановлено та затверджено вартість послуг з комісійного прийняття в експлуатацію засобів обліку теплової енергії, а саме:

1) Наказом ДКП «Луцьктепло» від 21.02.2019 № 100 «Про затвердження вартості послуг з комісійного прийняття в експлуатацію засобів обліку теплової енергії», затверджено калькуляції витрат послуги з комісійного прийняття в експлуатацію засобів обліку теплової енергії, які були чинні у період з 01.01.2020 по 13.01.2020, а саме:

- за комісійне прийняття в експлуатацію загальнобудинкового засобу обліку теплової енергії, засобу обліку теплової енергії для юридичних осіб у розмірі 822,00 грн з ПДВ;
- за комісійне прийняття в експлуатацію квартирного засобу обліку теплової енергії у розмірі 424,00 грн з ПДВ.

2) Наказом ДКП «Луцьктепло» від 10.01.2020 № 17 «Про затвердження вартості послуг з комісійного прийняття в експлуатацію засобів обліку теплової енергії», у зв'язку із збільшенням вартості матеріалів, ростом мінімальної заробітної плати і прожиткового мінімуму з 01 січня 2020 року затверджено та введено в дію з 14.01.2020 калькуляції витрат послуги з комісійного прийняття в експлуатацію засобів обліку теплової енергії, а саме:

- за комісійне прийняття в експлуатацію загальнобудинкового засобу обліку теплової енергії, засобу обліку теплової енергії для юридичних осіб у розмірі 947,16 грн з ПДВ;
- за комісійне прийняття в експлуатацію квартирного засобу обліку теплової енергії у розмірі 495,18 грн з ПДВ.

3) Наказом ДКП «Луцьктепло» від 12.01.2021 № 17 «Про затвердження вартості послуг з комісійного прийняття в експлуатацію засобів обліку теплової енергії», у зв'язку із ростом мінімальної заробітної плати і прожиткового мінімуму з 01 січня 2021 року затверджено та введено в дію з 18.01.2021 калькуляції витрат послуги з комісійного прийняття в експлуатацію засобів обліку теплової енергії, а саме:

- за комісійне прийняття в експлуатацію загальнобудинкового засобу обліку теплової енергії, засобу обліку теплової енергії для юридичних осіб у розмірі 1094,68 грн з ПДВ;
- за комісійне прийняття в експлуатацію квартирного засобу обліку теплової енергії у розмірі 571,42 грн з ПДВ.

4) Наказом ДКП «Луцьктепло» від 09.02.2022 №49 «Про затвердження вартості послуг з комісійного прийняття в експлуатацію квартирного засобу обліку теплової енергії, засобу обліку теплової енергії для юридичних осіб», у зв'язку з підвищенням прожиткового мінімуму для працездатних осіб, цін на матеріали, послуги, тарифів на оплату енергоносіїв з 01 січня 2022 затверджено та введено в дію з 14.02.2022 калькуляції витрат на послуги з комісійного прийняття в експлуатацію, а саме:

- квартирний засобу обліку теплової енергії у розмірі 588,00 грн з ПДВ;
- засобу обліку теплової енергії для юридичних осіб у розмірі 888,00 грн з ПДВ.

- (91) ДКП «Луцьктепло» листом від 30.01.2023 № 546/06 (від 30.01.2023 № 63-01/181) надало посвідчену копію наказу ДКП «Луцьктепло» від 03.03.2022 № 87/1 «Про скасування дії наказу», у якому зазначено, що у зв'язку з втратою актуальності надання послуги з комісійного прийняття в експлуатацію засобів обліку теплової енергії визнати таким, що втратив чинність з 01.03.2022 наказ від 09.02.2022 № 49 «Про затвердження вартості послуг з комісійного прийняття в експлуатацію квартирний засобу обліку теплової енергії, засобу обліку теплової енергії для юридичних осіб».
- (92) Листом від 10.04.2023 № 1743/14 (вх. № 63-01/704 від 11.04.2023) ДКП «Луцьктепло» надало інформацію про отримані від споживачів кошти за комісійне прийняття в експлуатацію квартирних засобів обліку теплової енергії та засобів обліку теплової енергії для юридичних осіб, яка наведена у таблиці 1.

№ п/п	Період	Кількість прийнятих на абонентський облік (в експлуатацію) вузлів обліку теплової енергії		Сума сплачених споживачами коштів за комісійне прийняття в експлуатацію засобів обліку теплової енергії, грн		Затверджена вартість послуги за комісійне прийняття в експлуатацію засобів обліку теплової енергії за один лічильник, грн	
		квартирних	для юридичних осіб	квартирних	для юридичних осіб	квартирних	для юридичних осіб
1	за 2020	4	1	1980,76	822,00	до 13.01.2020 – 424,00; з 14.01.2020 – 495,18	до 13.01.2020 – 822,00; з 14.01.2020 – 947,16
2	за 2021	4	1	1980,78	-	з 18.01.2021 – 571,42	з 18.01.2021 – 1094,68
3	за 2022	1	1	-	888,00	з 14.02.2022 по 01.03.2022 – 588,00	з 14.02.2022 по 01.03.2022 – 888,00
4	з 01.01.2023 по 21.03.2023	0	0	-	-	-	-

- (93) Разом з тим, листом від 12.07.2023 № 3371/14 (вх. № 63-01/1377 від 18.07.2023) ДКП «Луцьктепло» надало інформацію про отримані Підприємством кошти за комісійне прийняття в експлуатацію загальнобудинкових та квартирних вузлів обліку теплової енергії, яка наведена у таблиці 2.

Таблиця 2

№ п/п	Період	Кількість прийнятих на абонентський облік вузлів обліку теплової енергії		Сума отриманих коштів за комісійне прийняття в експлуатацію засобів обліку теплової енергії, грн	
		загально-будинкових	квартирних	загально-будинкових	квартирних
1	за 2020	103	4	8274,12	1980,76
2	за 2021	201	4	0	1980,78
3	за 2022	183	1	0	0
4	з 01.01.2023 по 26.06.2023	0	0	0	0

- (94) Отже, у період з 01.01.2020 по 01.03.2022 ДКП «Луцьктепло» встановлювало споживачам безпідставну плату за комісійне прийняття в експлуатацію комерційного

(загальнобудинкового) та/або розподільного (квартирного) обліку теплової енергії, що не передбачено чинним законодавством у сфері постачання теплової енергії.

- (95) Окрім цього, ДКП «Луцьктепло» листом від 12.07.2023 № 3371/14 (вх. № 63-01/1377 від 18.07.2023) повідомило, що:

«При комісійному прийнятті в експлуатацію вузла обліку споживачі оплачують в тому числі опломбування вузла обліку теплової енергії. Опломбування засобу обліку передбачено Законом України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», постановою КМУ від 21 серпня 2019р. № 830 «Про затвердження Правил надання послуги з постачання теплової енергії і типових договорів про надання послуги з постачання теплової енергії», наказом Мінрегіону України 12.10.2018 № 270 «Про затвердження Порядку прийняття приладу обліку на абонентський облік».

Вартість опломбування та розпломбування у період з 01.01.2020 по 26.06.2023 встановлені наступними наказами:

Наказ ДКП «Луцьктепло» від 10.01.2020 № 19.

Наказ ДКП «Луцьктепло» від 12.01.2021 № 14.

Наказ ДКП «Луцьктепло» від 09.02.2022 № 50».

- (96) Відповідно до наказів ДКП «Луцьктепло» встановлено вартість послуг з опломбування вузлів обліку теплової енергії, а саме:

1) Наказом від 10.01.2020 № 19 «Про затвердження вартості послуг з розпломбування, опломбування теплового вводу, вузла обліку теплової енергії» затверджено та введено в дію з 14.01.2020 калькуляції витрат на послуги з опломбування вузла обліку теплової енергії, зокрема:

- на опломбування теплового вводу, вузла обліку теплової енергії за заявою споживача (загальнобудинкові лічильники) у розмірі 94,22 грн з ПДВ;
- на опломбування теплового вводу, вузла обліку теплової енергії за заявою споживача (дахові котельні) у розмірі 69,72 грн з ПДВ;
- на опломбування теплового вводу, вузла обліку теплової енергії за заявою споживача (бюджет та інші споживачі) у розмірі 87,23 грн з ПДВ.

2) Наказом від 12.01.2021 № 14 «Про затвердження вартості послуг з розпломбування, опломбування теплового вводу, вузла обліку теплової енергії» затверджено та введено в дію з 18.01.2021 калькуляції витрат на послуги з опломбування вузла обліку теплової енергії, зокрема:

- на опломбування теплового вводу, вузла обліку теплової енергії за заявою споживача (бюджет та інші споживачі) у розмірі 96,22 грн з ПДВ;
- на опломбування теплового вводу, вузла обліку теплової енергії за заявою споживача (загальнобудинкові лічильники) у розмірі 100,84 грн з ПДВ;
- на опломбування теплового вводу, вузла обліку теплової енергії за заявою споживача (дахові котельні) у розмірі 76,57 грн з ПДВ.

3) Наказом від 09.02.2022 № 50 «Про затвердження вартості послуг з розпломбування, опломбування теплового вводу, вузла обліку теплової енергії» затверджено та введено в дію з 14.02.2022 калькуляції витрат на послуги з опломбування вузла обліку теплової енергії, зокрема:

- на опломбування теплового вводу, вузла обліку теплової енергії за заявою споживача (дахові котельні) у розмірі 97,00 грн з ПДВ;
- на опломбування теплового вводу, вузла обліку теплової енергії за заявою споживача (бюджет та інші споживачі) у розмірі 128,00 грн з ПДВ;

- на опломбування теплового вводу, вузла обліку теплової енергії за заявою споживача (загальнобудинкові лічильники) у розмірі 128,00 грн з ПДВ.

- (97) Отже, ДКП «Луцьктепло» при прийнятті на абонентський облік вузлів обліку теплової енергії встановлює плату за опломбування вузлів обліку теплової енергії, що свідчить про безпідставне встановлення плати за комісійне прийняття в експлуатацію вузлів обліку теплової енергії, оскільки споживачами при прийнятті на абонентський облік оплачується послуга за опломбування встановлених лічильників.
- (98) Незважаючи на те, що ДКП «Луцьктепло» 01.03.2022 скасувало наказ від 09.02.2022 № 49 «Про затвердження вартості послуг з комісійного прийняття в експлуатацію квартирної засоби обліку теплової енергії, засоби обліку теплової енергії для юридичних осіб» Відділенням було встановлено, що станом на 21.03.2023 на офіційному сайті ДКП «Луцьктепло» була розміщена інформація про вартість послуг з комісійного прийняття в експлуатацію квартирної засоби обліку теплової енергії, засоби обліку теплової енергії для юридичних осіб відповідно до наказу від 09.02.2022 № 49, який 01.03.2022 втратив чинність.
- (99) На вимогу Відділення від 22.03.2023 № 63-02/647 щодо надання пояснення чому на офіційному сайті ДКП «Луцьктепло» розміщена інформація про вартість послуг з комісійного прийняття в експлуатацію квартирної засоби обліку теплової енергії, засоби обліку теплової енергії для юридичних осіб відповідно до наказу від 09.02.2022 № 49, який 01.03.2022 втратив чинність, ДКП «Луцьктепло» листом від 10.04.2023 № 1743/14 (вх. № 63-01/704 від 11.04.2023) повідомило Відділення, що: *«Після актуалізації, станом на сьогодні, на офіційному сайті ДКП «Луцьктепло» інформація про вартість послуг з комісійного прийняття в експлуатацію квартирної засоби обліку теплової енергії, засоби обліку теплової енергії для юридичних осіб відсутня»*, тобто, з 10.04.2023 ДКП «Луцьктепло» припинило і через офіційний сайт інформувати споживачів про комісійне прийняття в експлуатацію засобів обліку теплової енергії.
- (100) Порядком прийняття приладу обліку на абонентський облік № 270 не передбачено встановлювати плату за комісійне прийняття в експлуатацію приладів обліку теплової енергії.
- (101) Відповідно до пункту 9 Переліку будівельних робіт, які не потребують документів, що дають право на їх виконання, та після закінчення яких об'єкт не підлягає прийняттю в експлуатацію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 7 червня 2017 року № 406 (із змінами), до таких робіт віднесено оснащення будівель і споруд приладами для ведення відокремленого обліку теплової енергії, гарячої і холодної води.
- (102) Чинними нормативно-правовими актами у сфері постачання теплової енергії не передбачено встановлювати плату за комісійне прийняття в експлуатацію приладів обліку теплової енергії.
- (103) Отже, ДКП «Луцьктепло» у період з 01.01.2020 по 01.03.2022 року безпідставно встановило споживачам плату за комісійне прийняття в експлуатацію приладу обліку теплової енергії, що не відповідає чинному законодавству у сфері постачання теплової енергії та призвело до ущемлення інтересів споживачів, які не мають альтернативи отримання послуг з постачання теплової енергії, оскільки споживачі цю послугу могли отримати тільки у ДКП «Луцьктепло».

- (104) Такі дії ДКП «Луцьктепло» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з постачання теплової енергії у м. Луцьк Волинської області, де розташовані теплопостачальні мережі Підприємства, що знаходяться у його власності та/або користуванні, адже у такому випадку споживачі послуг з постачання теплової енергії могли б відмовитись від послуг ДКП «Луцьктепло», яке встановлює безпідставну плату за комісійне прийняття в експлуатацію приладу обліку теплової енергії, наслідком яких є необґрунтовані витрати споживачів при прийнятті на абонентський облік вузлів комерційного (загальнобудинкового) та розподільного (квартирного) обліку теплової енергії, та обрати іншого надавача таких послуг.
- (105) За умов існування значної конкуренції на ринку така поведінка ДКП «Луцьктепло» була б неможливою, оскільки, маючи зацікавленість щодо продажу свого товару — послуги з постачання теплової енергії, Підприємство вживало б заходи щодо дотримання положень законодавства у сфері надання послуг з постачання теплової енергії, а також дотримання прав та інтересів споживачів.
- (106) В свою чергу, за наявності значної конкуренції на ринку, споживач міг би обрати для себе іншого виконавця послуг, який дотримується вимог чинного законодавства та не допускає ущемлення його законних інтересів.

6. КВАЛІФІКАЦІЯ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

- (107) Згідно з частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (108) Частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (109) Відповідно до пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є зловживання монопольним (домінуючим) становищем.
- (110) Дії державного комунального підприємства «Луцьктепло», які полягають у безпідставному встановленні споживачам плати за комісійне прийняття в експлуатацію комерційного (загальнобудинкового) та/або розподільного (квартирного) вузла обліку теплової енергії, що не передбачено чинним законодавством у сфері постачання теплової енергії, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з постачання теплової енергії, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

7. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (111) ДКП «Луцьктепло» листом від 29.08.2023 № 4062/-08 (вх. № 63-01/1620 від 29.08.2023) надало зауваження та пропозиції на подання від 10.08.2023 № 63-03/110п про попередні

висновки у справі № 63/5-02-19-2023, а саме: «Оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку має здійснюватися відповідно до проектної документації з дотриманням будівельних норм і правил у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

Проте, відповідно до частини 4 статті 3 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» вузли комерційного обліку приймаються виконавцем відповідної комунальної послуги та оператором зовнішніх інженерних мереж на абонентський облік протягом 14 календарних днів з дня встановлення або дня отримання виконавцем та оператором звернення власника (співвласників).

Абонентський облік вузла обліку – процедура реєстрації та огляд вузлів для використання показань вузлів обліку з метою комерційного або розподільного обліку.

При розрахунку вартості прийняття в експлуатацію квартирному засобу обліку теплової енергії/комерційного засобу обліку теплової енергії були враховані роботи передбачені Правилами технічної експлуатації теплових установок і мереж, що затверджені наказом Міністерства палива та енергетики України від 14.02.2007 № 71, і які відповідають роботам при прийнятті на абонентський облік.

Згідно частини 4 статті 6 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» прийняття приладу обліку на абонентський облік здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

На момент набрання чинності Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» порядок прийняття приладу обліку на абонентський облік не був встановлений. Проте, Правилами користування тепловою енергією, що затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 03.10.2007 № 1198, та Правилами технічної експлуатації теплових установок і мереж, затвердженими наказом Міністерства палива і енергетики України від 14.02.2007 № 71, була передбачена процедура прийняття в експлуатацію вузлів обліку.

Станом на 29.08.2023 перелічені Правила є чинними, що підтверджує правомірність прийняття вузла обліку в експлуатацію і таке прийняття здійснюється декількома працівниками підприємства за сферою їх компетенції».

- (112) Наведені заперечення ДКП «Луцьктепло» не можуть бути взяті до уваги з огляду на наступне.
- (113) Правилами користування тепловою енергією, що затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 03.10.2007 № 1198, та Правилами технічної експлуатації теплових установок і мереж, які затверджені наказом Міністерства палива і енергетики України від 14.02.2007 № 71 не передбачено норми, яка б зобов'язувала споживачів оплачувати теплопостачальному підприємству послуги за комісійне приймання в експлуатацію комерційного (загальнобудинкового) та/або розподільного (квартирного) вузла обліку теплової енергії та відсутній перелік робіт, які мали б виконуватися теплопостачальною організацією при прийнятті на абонентський облік вузла обліку теплової енергії.
- (114) Натомість, Порядком прийняття приладу обліку на абонентський облік № 270, який набрав чинності з 14.12.2018, визначено, що оператор зовнішніх інженерних мереж при прийнятті на абонентський облік виконує опломбування вузла комерційного обліку (його засобу вимірювальної техніки, запірної арматури) та опломбування вузла розподільного обліку (його засобу вимірювальної техніки, запірної арматури).

- (115) Як вище зазначено, в рамках розгляду цієї справи, досліджено, що ДКП «Луцьктепло» наказами від 10.01.2020 № 19; від 12.01.2021 № 14; від 09.02.2022 № 50 встановило вартість опломбування лічильників обліку теплової енергії (комерційних, розподільних), які застосовує Підприємство при прийнятті їх на абонентський облік.
- (116) Окрім цього, постановою Кабінету Міністрів України від 7 червня 2017 року № 406 (із змінами) визначено перелік будівельних робіт, які не потребують документів, що дають право на їх виконання, та після закінчення яких об'єкт не підлягає прийняттю в експлуатацію, до таких робіт віднесено оснащення будівель і споруд приладами для ведення відокремленого обліку теплової енергії, гарячої і холодної води.
- (117) Отже, ДКП «Луцьктепло» неправомірно вславлювало плату за комісійне приймання в експлуатацію комерційного (загальнобудинкового) та/або розподільного (квартирного) вузла обліку теплової енергії.

8. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

- (118) Таким чином, доказами, зібраними у справі № 63/5-02-19-2023 доведено, що ДКП «Луцьктепло» займаючи з 01.01.2020 по 31.08.2023 монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з постачання теплової енергії в територіальних (географічних) межах м. Луцьк Волинської області, де розташовані тепlopостачальні мережі, що знаходяться у його власності та/або користуванні (оренді, обслуговуванні) із часткою 100%, своїми діями, які полягали у безпідставному встановленні у період з 01.01.2020 по 01.03.2022 споживачам плати за комісійне прийняття в експлуатацію комерційного (загальнобудинкового) та/або розподільного (квартирного) вузла обліку теплової енергії, що не передбачено чинним законодавством у сфері постачання теплової енергії, вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

9. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

- (119) Відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства, яке передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону, на суб'єкта господарювання накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (120) При визначенні розміру штрафу враховано:
- тривалість вчинення порушення (більше двох років);
 - порушення припинено.
- (121) Відповідно до копії форми № 2-м «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» дохід ДКП «Луцьктепло» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2022 рік становив *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.

Враховуючи наведене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №

291/5482 (зі змінами і доповненнями) та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правил розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р (зі змінами), адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що державне комунальне підприємство «Луцьктепло» (ідентифікаційний код юридичної особи *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, юридична адреса: *«Інформація, доступ до якої обмежено»*) у період з 01.01.2020 року по 31.08.2023 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з постачання теплової енергії в територіальних (географічних) межах м. Луцьк Волинської області, де розташовані теплопостачальні мережі, що знаходяться у його власності та/або користуванні (оренді, обслуговуванні) із часткою 100%, оскільки Підприємство не має жодного конкурента.

2. Визнати, що дії державного комунального підприємства «Луцьктепло» (ідентифікаційний код юридичної особи *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, юридична адреса: *«Інформація, доступ до якої обмежено»*), які полягали у безпідставному встановленні у період з 01.01.2020 по 01.03.2022 споживачам плати за комісійне прийняття в експлуатацію комерційного (загальнобудинкового) та/або розподільного (квартирного) вузла обліку теплової енергії, що не передбачено чинним законодавством у сфері постачання теплової енергії, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з постачання теплової енергії, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За вчинене порушення, зазначене у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на державне комунальне підприємство «Луцьктепло» штраф у розмірі 60 000,00 (шістдесят тисяч) гривень.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф підлягає оплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції», протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Згідно з частиною першою статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Голова Колегії,
Голова Відділення

Андрій КАШНІКОВИЧ